

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De communibus Clericoru[m] obligationib.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

TRACTATUS TERTIVS.

De cæteris, in quorum notitia consistit maxima ex parte ratio iudicandi de peccatis propriis Clericorum, et Ordine initiatorum.

VI sacramenti Ordinis susceptione initiantur communi nomine dicuntur Clerici, de quorum peccatis propriis diiudicandi ratio specialis exigit, vt ad duos tractatus præcedentes hunc addamus, quo complectamur cætera in quorum notitia, ratio eiusmodi maxima ex parte consistit. Reuocantur autem, tum ad obligationes Clericis ipsis impostas ratione status ipsorum, tum ad acquisitionem, tum ad amissionem, seu demissionem beneficiorum Ecclesiasticorum.

TITVLVS PRIMVS.

De obligationibus Clericorum.

RÆTER obligationes quibus Clerici partim iure naturali per præscriptum rectæ rationis: partim iure positio per sanctiones Ecclesiasticas adstringuntur, iuxta antedicta, dantur alia, quarum nonnullæ communes sunt omnibus, non item alia.

CAPVT I.

De communibus Clericorum obligationibus.

SVMMARIVM.

1. Quæ dicantur obligationes communes Clericorum.
2. De illa quæ imponuntur ipsis pro tempore sue ordinationis.
3. De aliis quæ imponuntur iam promoti ad Clericatum.
4. Præcepta quibus imponuntur, ad quing. gener. reuocantur.
5. Duo casus in quibus ea transgrediendo peccatur mortaliter.
6. De eo quod queritur: An is qui habet tonsuram clericalem teneatur ad recitationem Psalmorum penitentia-
lium.
7. Obedientia quam Clerici ratione sui status debent Episcopo.
8. Duplex Episcopi lex, vna iurisdictionis, altera diocesana.
9. Clericus nequit longam peregrinationem suscipere absque licentia proprii Episcopi, & quis censetur Episcopus proprius.

Nu. 1.

OBLIGATIONES communes Clericorum vocamus eas, quæ ipsis in communi imponuntur ratione sui status, siue pro tempore ordinationis seu promotionis ipsorum ad Clericatum: quæ ab Episcopo fit capillis ipsis abscindente in signum depositionis, seu abdicationis omnium temporalium, iuxta cap. Duo sunt, 12. quest. 1. siue etiam pro tempore quo iam fuerint promoti vt habeant se decenter, habita ratione dignitatis status, ad quem sunt euecti.

Ad prioris vero modi obligationes spectat primo quod in Concil. Trident. sess. 23. cap. 4. De reformatione, prohibetur ne tonsura clericali iniciantur, qui sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, qui que legere, & scribere nesciant, & de quibus probabilis coniectura non sit eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præsentent, hoc vitæ genus elegisse. Spectat secundo, quod in præcedenti sess. 14. cap. 2. De reformatione, præceptum esse censetur (dum scilicet prohibetur, ne Episcopus alienus sine proprii expresso consensu, aut literis dimissoriis, quemquam ad primam tonsuram promoueat) vt prima tonsura accipiatur à proprio Episcopo, non autem ab alio, sine expressa illius facultate. Spectat denique illud quod per communem prohibitionem simoniæ censetur prohibitum: scilicet ne detur

quidquam æstimabile pecunia pro obtinendo clericatu. Quod & confirmatur per illud quod idem Concilium sess. 21. De reform. cap. primo præcipit Episcopis, ac ministris eorum, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, accipere. Seculique facientes tanquam simoniæ labe infectos, subiicit poenis à iure inflictis de quibus egimus in præcedenti lib. 23. cap. 12. Videri etiam possunt Syluest. verbo Simoniæ, quest. 19. & Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 111. ad 15.

Aduerte vero de se latius cõstare talis prohibitionis transgressionem peccatum mortale committi, prout eadem poenæ (vt potest graues) abunde fidem faciunt. Quamquam ipsam, sicut & alia mortalia, communiter ex paruitate pretij quod datur, aut ex inuertente inconsideratione, esse potest solummodo veniale. Committi etiam peccatum mortale transgressionem duorum prius memoratorum, sententia est eiusdem Nauarri, in sequenti cap. 25. num. 68. Sed si absit contemptus tam tacitus, quam expressus Superioris, & aliorum scandalum, contrarium tenei posse videtur: quoniam materia de qua dantur non est adeo grauis, vt absolute debeant censei sub mortali obligare. Dantur enim de modo quo facienda est promotio ad Clericatum, qui non est Ordo (vt omnes fateri Sotus habet, in 4. dist. 24. quest. 2. art. 1. sub fin.) sed solum dispositio ad Ordinem, sicut Catechismus ad baptismum, vt idem ibidem addit, neque sic necessaria est collatione eorundem Ordinum, quin hæc sine illa sit valida. Accedit qd clericatus non conferatur ad vltos actus quorum non sint laici capaces: ita vt ratione quidem illius, Clericus sit in altiore gradu, quam laicus: non habeat tamen ampliorem potestatis gradum. Quod etiam Sotus ibidem notat.

Quod atinet ad obligationes posterioris modi, num. 1. propositi, eæ non sunt altius potestatis exequenda (cum iuxta proxime dicta susceptio primæ tonsuræ non sit promotio ad ampliorem potestatis gradum) sed sunt vitæ instituta decenter clericali statui: seu viuendi moribus conuenientibus statui altiori, quam sit communis laicorum. In quam sententiam legendum est Concil. Trid. sess. 22. cap. 1. De reform. Toc vero sunt eius generis obligationes, quot ea quæ de vita, & moribus clericorum statuta, præceptaque sunt iure Canonico relata in decreto Gratiani à dist. 24. ad 93. & in aliis libris eiusdem iuris, titulo De vita & honestate clericorum: & maxima ex parte à Syluestro, reliquisque Summulariis collecta in verbo, Clericus: atq; à Concil. Trident. in nouata loco citato: vbi & mandantur obseruari ab omnibus clericis; præcipiendo Episcopis, vt si quæ ex eis in destitutum ab hisse compererint, studeant quamprimum in vltum reuocari, & accurate custodiri. Quod quidem dum non faciunt, si soli ex clericis, talia obseruare tenentur, qui Ecclesiasticum beneficium habent, aut initiati sunt Subdiaconatus ordine, iuxta vsu receptam, & in speculatione communiter approbatam Panorm. sententiam; tum alibi, tum ad cap. 1. & 2. De postulando, quemad. expressit Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 119. §. 33.

Porro licet tot sint, quæ in iure Canonico præscribuntur clericis, vt vix queant numerari, teste Caiet. in Summ. verbo Clericorum peccata: nihilominus videntur ad quinque genera re-

nera re-

nora reuocari. Nam alia pertinent ad externum corporis cultum; vt quæ præcipiuntur de tonsura, & habitu clericali; nempe non nutrire comam & barbam, habere vestem clausam de super, non nimiam breuitate, aut longitudine notabilem, vel viridem, aut varij coloris & cetera quæ ibid. in principio commemorantur ad Caiet. Alia vero pertinent ad compositionem corporis, exteriorumque grauitatem, vt ea quibus ipsi prohibentur artes, quarum Caietanus consequenter meminit, ioculatorum, seu histrionum, goliardorum, & buffonum. Alia porro pertinent ad animæ puritatem: vt prohibitiones cohabitandi cum mulieribus, eundem ad tabernam, nisi neceffitas in eis exigat, cantes, auefque sequendi ad vendendum: aut talia animalia alendi pro venatione, ac ludendi aleis. Alia præterea pertinent ad occupationum honestatem: vt prohibitiones exercendi artes, quæ iudicantur fordide & nominatim macellariorum, seu lanionum, & tabernariorum, seu capponum: item exercendi mercaturam, seu negotiationes, & commercia secularia. Alia denique ad officiorum decentiam: vt prohibitiones officiorum secularium, quæ exercentur cum effusione sanguinis, vel cum periculo illius effundendi: cuiusmodi sunt officia, quibus militia, hastiludia, & similia exercetur. Item officia iudicum, Aduocatorum, & cæterorum, qui iustitiam administrant in causa sanguinis: ac demum officia eorum, qui sub Principibus tanquam locum ipsorum tenentes, debent ius laicis reddere.

De his in particulari dicturi in sequenti capite, hic duo addemus: vnum est, quando contingit peccatum mortale committi talium præceptorum transgressione. Alterum est, quam obedientiam Episcopo specialiter debeant Clerici, ratione sui status Clericalis; quia inde quoque oriuntur obligationes huic spectantes.

5. Quod igitur attinet ad prius: sententia est Caietani loco citato, quam refert, nec reprobatur Armilla in verbo Clericus, num. 11. transgressione talium præceptorum, peccatum mortale non committi: exceptis duobus casibus, in quibus præmatris Ecclesiæ indulgentia præferretur irrationabiliter. Prior casus est, quando talis transgressio incluserit in se transgressionem diuine legis obligantis sub mortali: vt potest contingere transgressioni (quam tanto studio ab Ecclesia eliminare contendit Concil. Trid. sess. 25. cap. 14. De reformatione) prohibitionis cohabitandi cum mulieribus: aut quado habuerit adiunctam præcepti Ecclesiæ contemptum; seu talem temeritatem, qua sine iusta causa, tale præceptum nihili penditur; aut demum quando scandalum adest, vt potest contingere cum Clericus incedit cum habitu indecenti, aut cum mulieribus suspectis versatur, aut cum canes, vel accipitres insequitur in venatione. Posterior casus est: quando Clericus ab Episcopo suo monetur sub pœna excommunicationis, vt deserat, vel non faciat aliquid quod fuerit ab Ecclesia prohibitum: & nihilominus facit post admonitionem. In quo peccare mortaliter patet, quia reddit se dignum excommunicatione maiore, quæ infligenda est tantum ob mortale, ex cap. Nemo Episcoporum, ii. quæst. 3.

Cæterum quia exceptio ita firmat regulam, vt censenda sit in cæteris eiusdem generis casibus omnibus habere locum: nolim admittere talem doctrinam tanquam nimis laxam: vt nec Nauar. admittit in Enchir. cap. 25. num. 109. §. 33. quibus rationibus vide apud eum si libet: Itaque in talibus diiudicandis, quæ sint, aut non sint sub mortali, recurrendum censeo ad generalia documenta discernendi quæ lex humana obliget tantum ad veniale, & quæ ad peccatum etiam mortale: adhibita prudenti, diligentique inspectione circumstantiarum; Quæ documenta tradidimus in præced. lib. 15. cap. 6.

Aduerte autem obiter Clericum ex conditione sui status, ita Episcopi sui subiecti correctioni, vt inobediens, contumax, aut contumeliosus in eum, possit ex cap. Si quis Sacerdotum, ii. quæst. 1.) depositus tradi brachio seculari puniendus. Id quod procedere etiam quoad exemptos iurisdictione illius Episcopi, cui alias subiecterentur, habetur ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 4. De reformatione. Excipit tamen, nisi exempti essent ratione vniuersitatis studiorum generalium. Talium enim priuilegijs non esse derogatum, habetur ex seq. sess. 25. cap. 6. De reformatione.

6. Quod attinet ad obedientiam ratione sui status Clerici debent suo Episcopo, nonnulla sunt in iure Canonico determinata, quæ antequam referamus, satis facienti dicitur communi quælibet. An ij qui prima tonsura initiatur, ex eo quod Episcopus illis præscribat recitationem septem Psalmorum pœnitentialium, ad eam teneantur sub peccato. Atque Sof. lib. 10. De iust. & iure, quæst. 5. art. 3. conclusit in fine, respondet negatiue, volens Episcopum non posse talem obligationem imponere: quia ius commutæ ad nihil determinatum recitandum, tales adstringit: sed liberum ipsis relinquit, quid voluerint recitare, non de præcepto (ita vt scilicet eius omisio sit aliqua culpa) sed de honestate. Vide antedicta tract. 1. cap. 7. in fine. Idem per eandem rationem docet Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 108. addita hac exceptione; nisi cum initiatur, promittant, aut præcipiunt consentiant se eosdem Psalmos, aut aliud recituros. In quo etiam casu obligationem non esse sub mortali, nisi quis expresse sua promissione aut consensu constituerit sibi talem imponere, idem Nauar. habet in tract. De oratione cap. 7. num. 14. vbi in confirmationem adfert consuetudinem, qua passim ij qui iuniores primam tonsuram acceperunt, grandiores effecti matrimonio contrahunt, non solent de omissione talis recitationis accusare se in confessione, nec à Confessario interrogari: quorum neutrum liceret data obligatione sub mortali.

7. Iam vt veniamus ad obedientiam, quam Clerici ratione sui status debent Episcopo cui subsunt, determinatum habetur in cap. Quia frater, 7. quæst. 1. & in cap. Conquerente De officio iudicis ordinarij; quod Clerici debent proprio Episcopo obedire, tum in iis quæ spectant ad cultum Ecclesiasticum, circa diuinum officium, & administrationem Sacramentorum: tum in iis quæ spectant ad honestatem vitæ, & reformationem morum: tum in iis quæ spectant ad correctionem, & pœnas pro peccatis impostas: tum in iis quæ spectant ad iura Episcopalia, seu legem Episcopalem, de qua Syluest. in verbo, Episcopus, quæst. 6. & 7. Eaque duplex est ex cap. Dilectus, De officio, iudicis ordinarij; vna instituta ad dandum, & altera ad recipiendum, vt ibidem glossa finalis notat.

8. Ac prior dicitur lex iurisdictionis, consistitque in spectantibus ad iurisdictionem exequendis per ordinem Episcopalem: vt sunt promotio ad Ordines, aut ad beneficia Ecclesiastica: consecratio Ecclesiarum, altarium, chrisimatis, virginum; correctio delictorum; & id genus alia. Altera vero dicitur lex dicecesana: & consistit in recipiendis censibus, quæ Episcopo debentur (de quibus multa habentur 10. quæst. 2.) cuiusmodi sunt commemorata in c. Conquerere: De officio, iudicis ordin. nem Cathedraticum, id est, quod pro honore cathedræ datur (quod etiam Synodicum dicitur, quia in Synodo datur) item quarta pars decimarum, & mortuariorum, id est (vt glossa ad citatum cap. Conquerente, verbo Mortuariorum, interpretatur) quæ in morte reliquerit quis pro anima sua; itemque quod procurationis nomine, Episcopus exigit in annua visitatione. Vbi aduerte, legi quidem iurisdictionis Religiosos non exemptos, perinde subesse ac Clericos seculares; sed tamen legi Dicecesanæ monasteria ipsorum minime subesse, ex cap. Quam sit necessarium, 18. q. 2. Quæ de re glossa ad cap. Dilectus, De officio, iudicis ordin. & post eam Syluest. in verbo Episcopus, quæst. 7.

9. Aduerte præterea ex c. Magna, De voto, & voti redemp. Clericum sine Episcopi facultate longam peregrinationem suscipere non posse, ne quidem ex voto: ipsumque extra Diocesim propriam egressum animo redeundi, non liberari ab obedientia sui Episcopi; cum pro præsentibus haberi debeat, argumento cap. Ad audientiam, De Clericis non residentibus. Aduerte adhuc ex cap. Cum nullus, De temporibus ordinationum, in 6. tres esse Episcopos quibus Clericus tenetur obedire: vnus est originis, hoc est, illius loci in quo natus est; alter est domicilij, in quo habitat: tertius beneficij, id est, illius Dicecesis, in qua habet beneficium. Cæterum Clericus qui mutat omnino domicilium, hoc est, qui alio proficiscitur non reuersurus deinceps, non subest amplius Episcopo originis, sed tantum Episcopo domicilij, ex cap. finali, De Parochiis.